

POEZIE

VY_12_INOVACE_5.ČJ.35

OBSAH:

**Poezie pro děti
a její představitelé**

---

básnická tvorba pro děti:

- ✘ - slouží převážně k výchovným účelům, k usnadnění čtení a zapamatování poznatků.

Karel Alois Vinařický

(1803-1869).

- ✘ kněz, literární kritik a básník
- ✘ Psal drobné básnické texty, které seřadil do sbírky „**Kytka, dárek malým čtenářům**“ (1842)“, o tři roky později připravil „**Druhou kytku básní, bajek, písní a hádanek**“ (ta byla vydána už s notami) a třetí dal název „**Kytka básniček**“ (1852). Mnohé jeho texty zlidověly, např. *Tluče bubeníček, Ivánku náš.*

Josef Václav Sládek

(1845-1912)

- ✗ jeho tvorba pro děti je zahrnuta do sbírek „**Zlatý máj**“ (1887), „**Skřivánčí písně**“ (1888) a „**Zvony a zvonky**“ (1894). Podnětem byly autorovy vzpomínky na dětství spojené s folklorním prostředím, láska k matce, vlastní rodičovská zkušenost (narození dcery Helenky), ale také nevalná umělecká úroveň dosavadní tvorby pro děti.

Karel Václav Rais

(1859-1926)

- ✘ kladl si za cíl vštěpovat dětem národní hrdost a probouzet v nich vlasteneckou aktivitu. Sbírkou „**Listy z české kroniky**“ (1880), jsou podobou zpracování historických témat, soubory básní „**První květy**“ (1881), „**Doma**“ (1903) , „**Pod Zvičinou**“ (1906) , známá báseň „**Cestička k domovu**“, jsou z venkova, autorova rodného kraje. Je zde zvýrazňována láska k domovu, k historii českého národa a k významným osobnostem českých dějin.

Josef Kožíšek

(1861-1933)

- ✘ jako venkovský učitel věděl, co děti mají rády, co je jim blízké, co chtějí prožít. Vyšel plně ze zvukové a rytmické instrumentalizace dětské lidové říkanky a folklorní pohádky. Jeho jednoduché verše a příběhy nejvíce navazují na poetiku lidové slovesnosti. Jeho sbírkami pro děti jsou „**Oku i srdéčku**“ (1891), „**Jiskry a plamínky**“ (1893), „**Pozdravy domů a z domova**“ (1898). Napsal slabikář „**Poupata**“ (1913), čítanky „**Ráno**“ (1919, spolu s J. Tůmou) a „**Studánka**“ (1924).

František Halas

(1901-1949)

- × jeho texty pro děti vznikaly za okupace a byly poprvé zveřejněny ve sbírce „**Ladění**“ (1942). Teprve posmrtně byly básně společně vydávány ve výboru s názvem „**Halas dětem**“ (1945).

František Hrubín

(1910-1971)

- ✘ vnesl do tvorby pro děti radostnou hravost, plně využíval postupů lidových říkadel, rozvíjel tradiční říkadlové náměty tak, že do nich dostal herní a poznávací aktivity soudobých dětí. Jeho sbírky „**Říkejte si se mnou**“ (1943) a „**Je nám dobře na světě**“ (1951) byly inspirována vlastními dětmi. Jeho texty jsou soustředěny do 30 knižních svazků a tvoří dnes zlatý fond české národní literatury pro děti.

-
- ✘ psal také veršované a prozaické pohádky pro děti: např. **„Kuřátko a obilí“** (1953), **„Pohádky z Tisíce a jedné noci“** (1956), **„Špalíček pohádek“** (1957), **„Dvakrát sedm pohádek“** (1958), **„Špalíček veršů a pohádek“** (1960).

Jan Čarek

(1898-1966)

- ✘ jeho verše pro děti vznikaly mnohem později než jeho tvorba pro dospělé. Ve verších se projevuje hluboký vztah k přírodě a venkovu, citová vroucnost, schopnost oslovovat děti a přenášet na ně své okouzlení přírodou, vyjadřovat se jednoduchým slovem a srozumitelným, melodickým jazykem. Napsal básnické sbírky např. „**Ráj domova**“ (1948), „**Radost nad radost**“ (1854).

Použitý zdroj:

- ✘ Wikipedie, Ilustrovaný encyklopedický slovník (Akademia, 1980)
- ✘ [Www.knoflenka.mysteria.cz/dokuments/poezie.doc](http://www.knoflenka.mysteria.cz/dokuments/poezie.doc) [online]. 2011 [cit. 2011-09-20].
[Www.knoflenka.mysteria.cz](http://www.knoflenka.mysteria.cz). Dostupné z WWW: <www.knoflenka.mysteria.cz>.